

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

УДК 378.047

DOI:

Юлія Колісник-Гуменюк, кандидат педагогічних наук старший викладач кафедри загальнотехнічних дисциплін і охорони праці відокремленого структурного підрозділу “Львівський навчально-науковий центр професійно-технічної освіти” Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

З метою перевірки ефективності розробленої методики, яка б сприяла ефективній підготовці майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін, нами було розгорнуто формувальний етап експериментального дослідження. У статті представлено результати цього етапу педагогічного експерименту, основною метою якого було не лише перевірка доцільності наших інновацій, а також виявлення і відбір найбільш продуктивних організаційних форм, методів, технологій і засобів навчання, спрямованих на ефективну професійно-педагогічну підготовку майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти.

З метою виявлення ефективності використання запропонованих інновацій у підготовці майбутніх викладачів ми підготували і провели тестування, опитування й анкетування, метою якого було з'ясувати, наскільки в студентів сформований рівень компонентів професійно-педагогічної компетентності до і після впровадження наших розробок і технологій у закладах вищої освіти. Також ми, прагнувши експериментально перевірити вплив розроблених авторських методів на ефективність професійно-педагогічної підготовки окремо педагогічних і художніх закладів вищої освіти; визначити, в яких із них запропоновані методичні підходи та інші наші пропозиції, забезпечуть більш результативне виховання та навчання, вищий рівень професійно-педагогічної компетентності випускників.

Ключові слова: вища освіта; фахівець; художня освіта; художній профіль; мотиваційний, когнітивний компоненти.

Табл. 4. Рис. 10. Літ. 5.

Yuliya Kolisnyk-Humenyuk, Ph.D.(Pedagogy), Senior Lecturer of the General Technical Disciplines and Labor Protection Department of a Separate Structural Unit “Lviv Educational and Scientific Center of Vocational Education” of the Mykhaylo Dragomanov National Pedagogical University

**DETERMINATION OF THE EFFICIENCY OF THE SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL
SYSTEM OF ART PROFESSIONALS TRAINING FOR THE FORMATION OF
MOTIVATION AND COGNITIVE COMPONENTS**

In order to test the effectiveness of the developed method, which would contribute to the effective training of future teachers of professional and artistic disciplines, we have launched a formative stage of experimental research. There is considered the course and results of this stage of pedagogical experiment, main purpose of which was not only to check the feasibility of our innovations, but also to identify and select the most productive organizational forms, methods, technologies and teaching aids aimed at the effective professional and pedagogical training of future teachers of professional and artistic disciplines in higher education institutions.

In order to identify the effectiveness of the proposed innovations in the training of future teachers, we prepared and performed tests, surveys and questionnaires targeted to find out how students have formed the level of components of professional and pedagogical competence before and after the implementation of our developments and technologies in higher education institutions. We also sought to experimentally test the impact of the developed author's methods on the effectiveness of vocational and pedagogical training of separately pedagogical and artistic institutions of higher education; to determine in which of them the methodical approaches and our other proposals are offered, to provide more effective education and higher level of professional and pedagogical competence of graduates.

First of all, according to the results of complex primary test, experimental and control tests were selected (150 persons from pedagogical and artistic institutions – the Separate structural unit “Lviv Educational and Scientific Center of Vocational Education” of Mykhaylo Dragomanov National Pedagogical University, Mykhaylo Dragomanov National Pedagogical University, Lviv National Academy of Arts, Ivan Franko Lviv National University). Their homogeneity was checked using the Kramer-Welch test.

Keywords: higher education; a specialist; art education; art profile; motivational; a cognitive component.

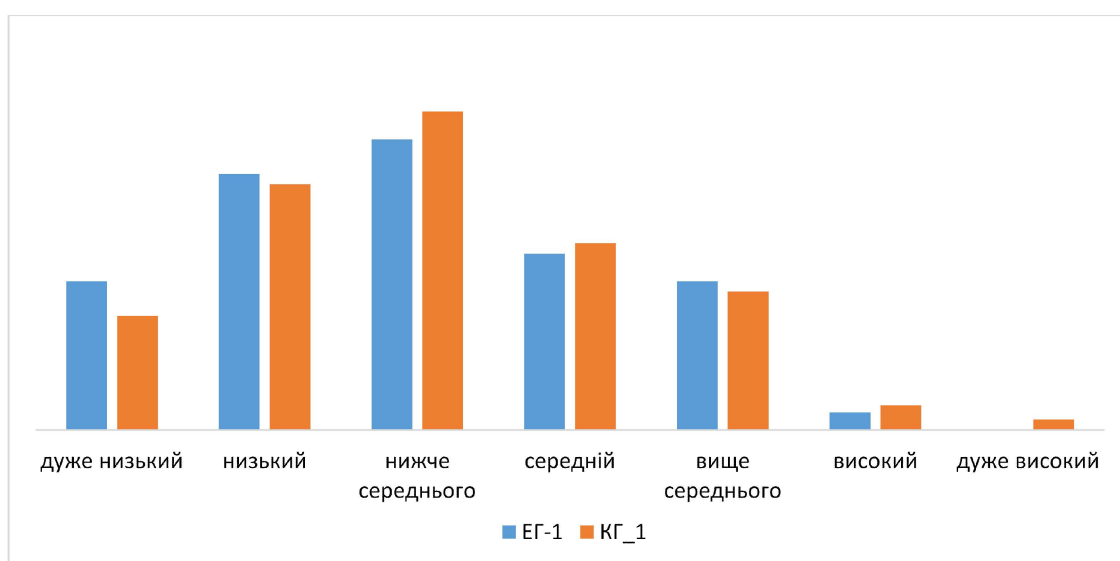
Постановка проблеми. З метою підготовки майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін [1], нами було розгорнуто формувальний етап експериментального дослідження. У статті представлено результати цього етапу педагогічного експерименту, основною метою якого було не лише перевірка доцільності наших інновацій, а також виявлення і відбір найбільш продуктивних організаційних форм, методів, технологій і засобів навчання, спрямованих на ефективну професійно-педагогічну підготовку майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти.

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

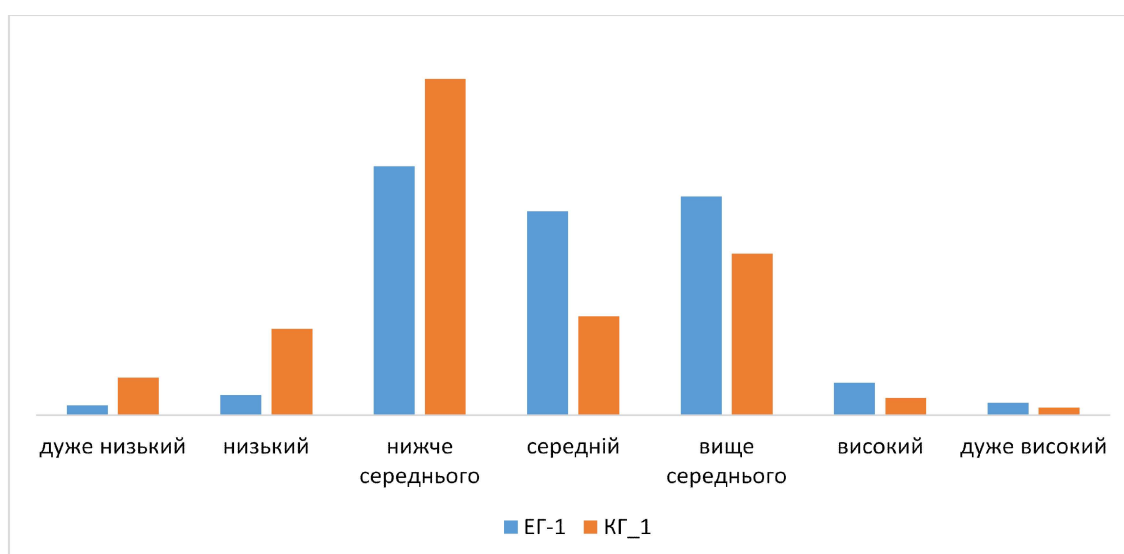
Таблиця 1.

Діагностика рівня здатності до саморозвитку в студентів ЗВО художнього профілю

Рівень	До експерименту				Після експерименту			
	ЕГ-1		КГ-1		ЕГ-1		КГ-1	
	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть
дуже низький	14,33	43	11	33	1,33	4	5	15
низький	24,66	74	23,67	71	2,67	8	11,67	35
нижче середнього	28	84	30,67	92	33,33	100	45	135
середній	17	51	18	54	27,33	82	13,33	40
вище середнього	14,33	43	13,33	40	29,33	88	21,67	65
високий	1,68	5	2,33	7	4,33	13	2,33	7
дуже високий	–	–	1	3	1,68	5	1	3

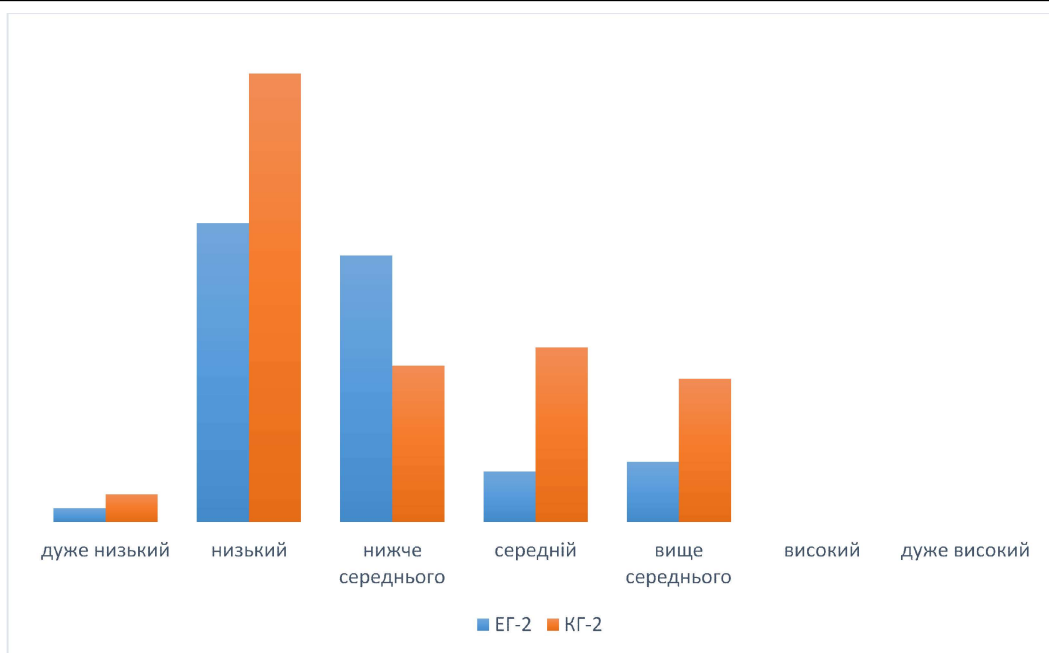

Рис. 1. Порівняння рівня безперервного професійного саморозвитку студентів EG-1 і КГ-1 до початку експерименту

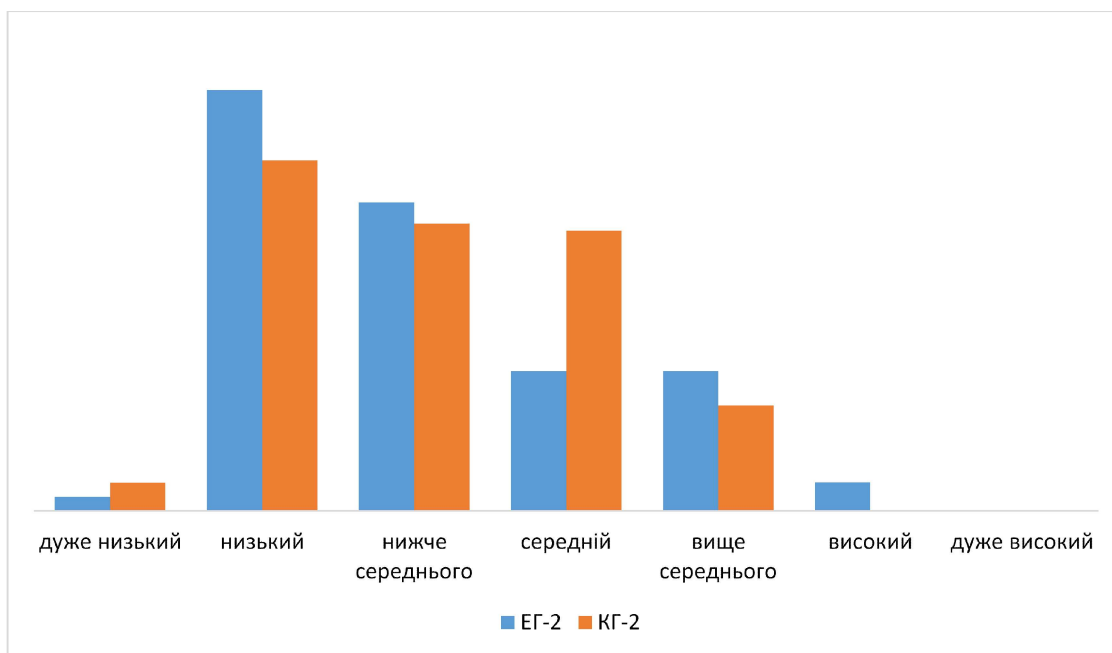

Рис. 2. Порівняння рівня безперервного професійного саморозвитку студентів EG-1 і КГ-1 після експерименту

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

Рис. 3. Порівняння рівня безперервного професійного саморозвитку студентів в EG-2 і KG-2 до початку експерименту

Рис. 4. Порівняння рівня безперервного професійного саморозвитку студентів EG-2 і KG-2 після експерименту

дослідження, у якому брали участь такі групи респондентів: викладачі ЗВО – 80 осіб; студенти – 600 осіб; випускники ЗВО художньо-педагогічного профілю (30 осіб, різного віку). Формування контрольних і експериментальних груп проводилося на базі педагогічних і художніх закладів вищої освіти. Відповідно до експерименту було залучено 600 студентів, 300 –

вищих не педагогічних та 300 – вищих педагогічних навчальних закладів.

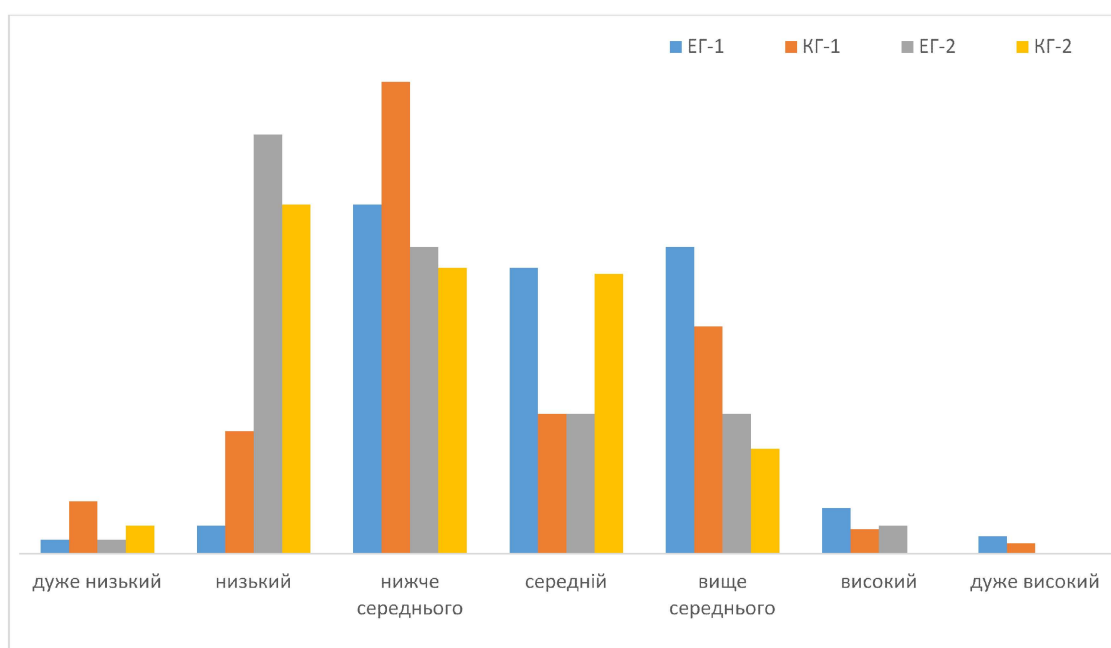
Розглянемо перебіг і результати цього етапу педагогічного експерименту. Основною його метою було не лише перевірити доцільність наших інновацій [2, 3], а також виявити і відібрати найбільш продуктивні організаційні форми, методи, технології і засоби навчання, спрямовані на

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

Таблиця 2.

Діагностика рівня здатності до саморозвитку в студентів ЗВО педагогічного профілю

Рівень	До експерименту				Після експерименту			
	ЕГ-2		КГ-2		ЕГ-2		КГ-2	
	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть
дуже низький	2	3	4	6	1,33	2	2,67	4
низький	43,33	65	27,33	41	40	60	33,33	50
нижче середнього	38,67	58	22,67	34	29,33	44	27,33	41
середній	7,33	11	25,33	38	13,33	20	26,67	40
вище середнього	8,67	13	20,67	31	13,33	20	10	15
високий	–	–	–	–	2,68	4	–	–
дуже високий	–	–	–	–	–	–	–	–

**Рис. 5. Порівняння рівня безперервного професійного саморозвитку студентів
ЕГ-1 і КГ-1 та ЕГ-2 і КГ-2 після експерименту**

Таблиця 3.

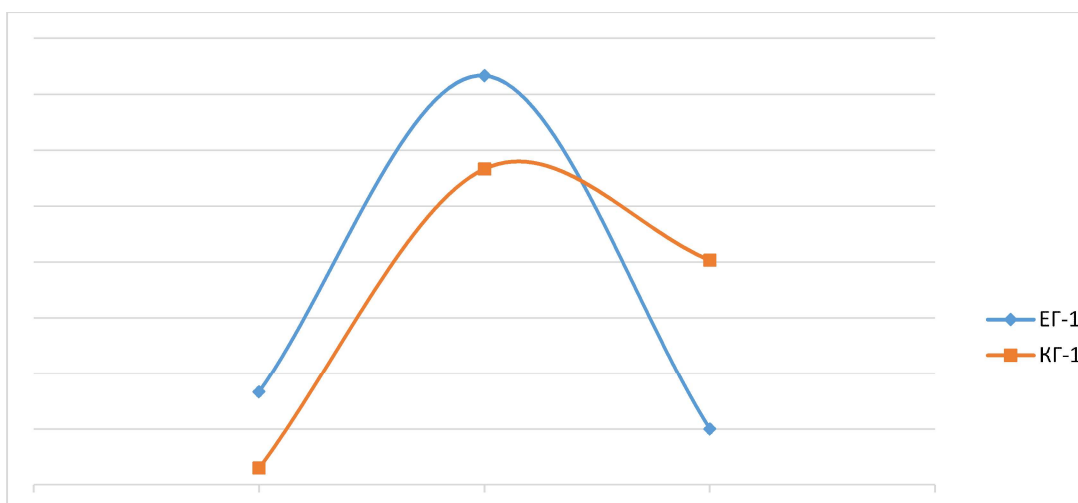
**Рівень когнітивного компонента професійно-педагогічної компетентності студентів ЗВО
художнього профілю за знанням критерієм**

Рівень	До експерименту				Після експерименту			
	ЕГ-1		КГ-1		ЕГ-1		КГ-1	
	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть
Високий	16,67	25	3	45	31,33	47	28,67	43
Середній	73,33	110	56,67	85	66,67	100	60	90
Пороговий	10	15	40,33	20	2	3	11,33	17

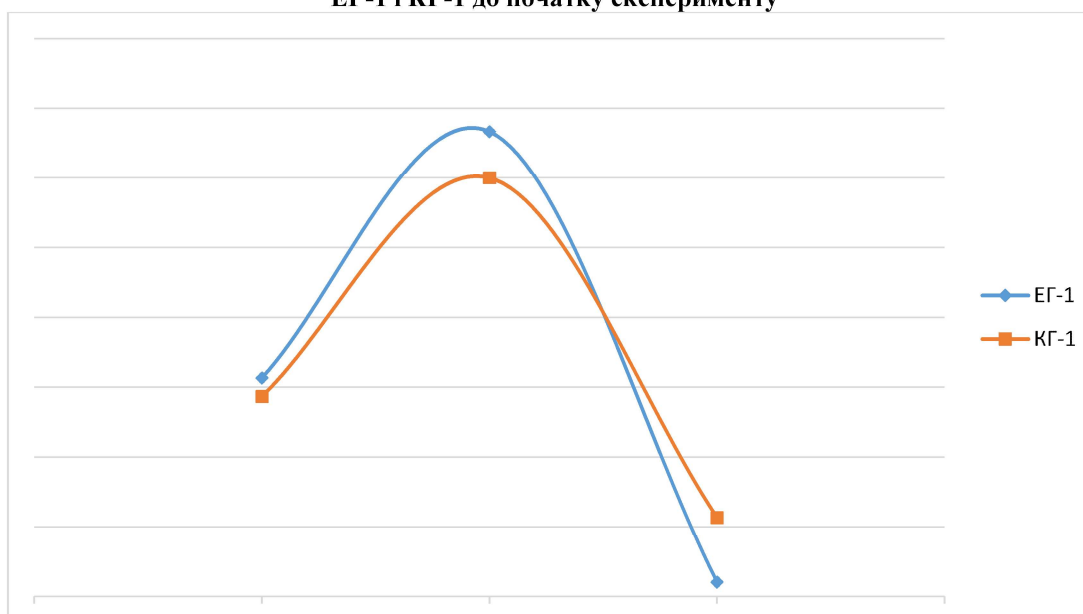
ефективну професійно-педагогічну підготовку майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти [4]. Ми спробували статистично-математично порівняти

результативність освітнього процесу шляхом аналізу та математичного опрацювання анкет експертів та за розробленою шкалою й алгоритмом визначити рівні (високий, достатній,

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

Рис. 6. Порівняння сформованості професійних знань, умінь і навичок студентів EG-1 і KG-1 до початку експерименту

Рис. 7. Порівняння сформованості професійних знань, умінь і навичок студентів EG-1 і KG-1 після експерименту

середній чи початковий) розвиненості компонентів професійно-педагогічної компетентності: мотиваційного та когнітивного.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для визначення ефективності науково-методичної системи підготовки у ЗВО щодо формування мотиваційного компонента професійно-педагогічної компетентності майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін до безперервного професійного саморозвитку в процесі професійної підготовки було з'ясовано рівень готовності майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін до безперервного професійного саморозвитку (мотиваційно-розвивальний критерій). Для цього була використана методика Л. Бережнова [5, 42 –

46]. В експерименті брало участь по 150 осіб в EG-1 і KG-1.

Узагальнюючи одержані дані в результаті проведеної експериментальної роботи, бачимо, що відбувається підвищення рівнів здатності студентів до саморозвитку: в EG-1 вище середнього, високий і дуже високий рівні здатності студентів до саморозвитку збільшились відповідно на 29,33 %, 4,33 % та 1,68 %, тоді як у KG-1 – на 21,67 %, 2,33 % та 1 %. Отже, одним із найефективніших мотиваційних механізмів стимулювання професійно-педагогічної підготовки є застосування розроблених нами методів, які підвищують інтерес студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

З одержаних даних ми бачимо, що дуже суттєвих змін рівень росту студентів до саморозвитку в ЕГ-2 не зазнав: рівень нижче середнього змінився (з 38,67 % до 29,33 %), середній (з 7,33 % до 13,33 %), вище середнього (з 8,67 % до 13,33 %), високий (з 0 % до 2,68 %). Відповідно в КГ-2: нижче середнього (22,67% зріс до 27,33 %), середній (з 25,33 % до 26,67 %), вище середнього навпаки (з 20,67 % зменшився до 10 %).

Порівнюючи отримані дані ЗВО художнього та педагогічного профілю, ми спостерігаємо, що показники, які відповідають за рівень безперервного професійного саморозвитку студентів в закладах художнього профілю, переважають показники ЗВО педагогічного профілю. Так, середній рівень в ЕГ-1 (27,33 %), в ЕГ-2 (13,33 %); вище середнього в ЕГ-1 (29,33 %), в ЕГ-2 (13,33 %); високий ЕГ-1 (4,33 %), в ЕГ-2 (2,68 %); дуже високий в ЕГ-1 (1,68 %), а в ЕГ-2 (0 %). Відповідно в КГ-1

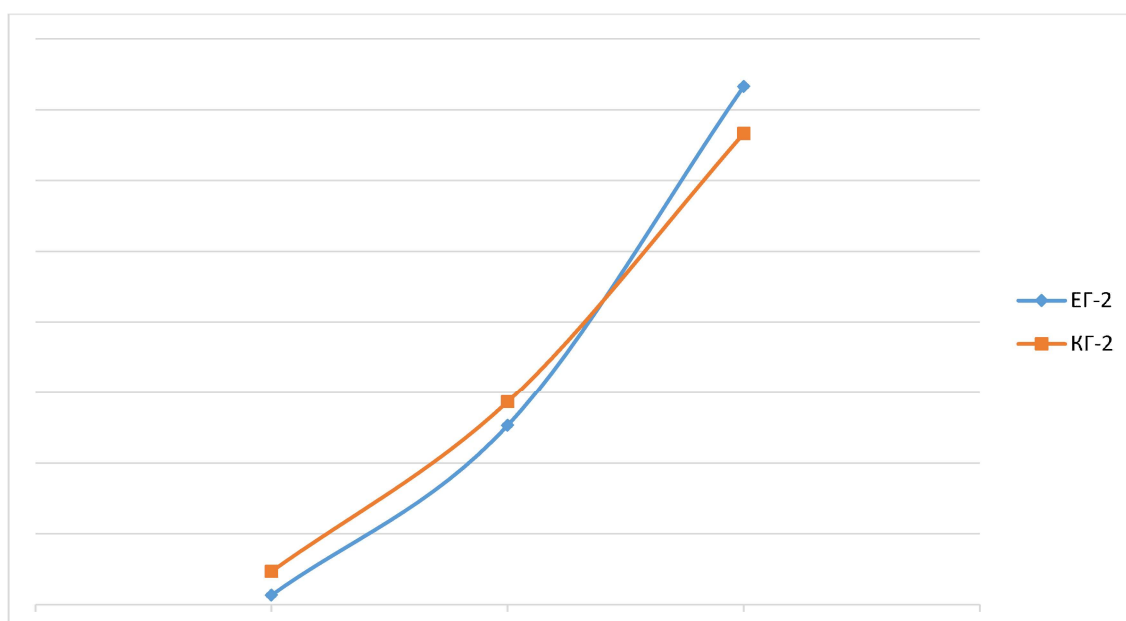
середній рівень (13,33 %), в КГ-2 (26,67 %), вище середнього КГ-1 (21,67 %), в КГ-2 (10%); високий в КГ-1 (2,33%), в КГ-2 (0%); дуже високий в КГ-1 (1%), в КГ-2 (0%).

Художня творчість викладачів ЗВО художнього профілю дає можливість використовувати силу емоційного впливу мистецтва на духовну сферу особистості студентів та на їх мотивацію до навчання. Тому, очевидно, що поєднання педагогічних умінь та здатності сприйняття мистецтва, прагнення викладачів та студентів до творчої самореалізації можна вважати основою професіоналізму. Крім процесу навчання, професійні компетентності (знання, уміння, навички, цінності, інші функціональні характеристики, їхня профілізація тощо) формуються шляхом включення у відповідну практичну діяльність, яка притаманна більше ЗВО художнього профілю, та дозволяє студентам реалізувати свій творчий потенціал.

Таблиця 4.

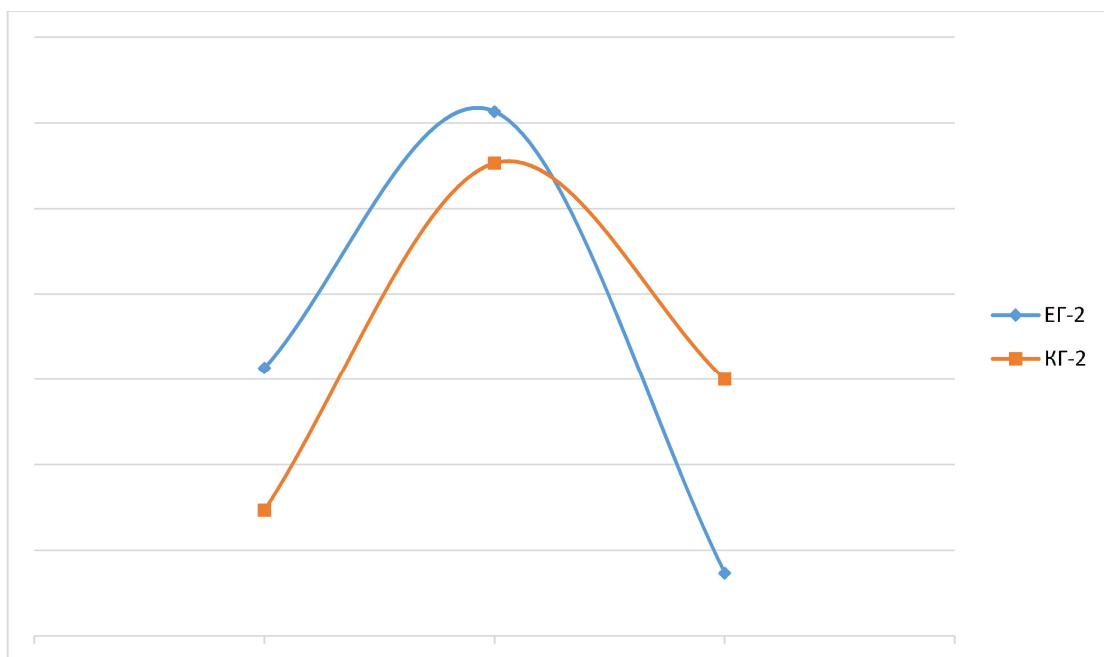
Рівень когнітивного компонента професійно-педагогічної компетентності студентів ЗВО педагогічного профілю за знансьвим критерієм

Рівень	До експерименту				Після експерименту			
	ЕГ-2		КГ-2		ЕГ-2		КГ-2	
	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть
Високий	1,33	2	4,67	7	31,33	47	14,67	22
Середній	25,33	38	28,67	43	61,33	92	55,33	83
Пороговий	73,33	110	66,67	100	7,34	11	30	45

Рис. 8. Порівняння сформованості професійних знань, умінь і навичок студентів ЕГ-2 і КГ-2 до початку експерименту

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

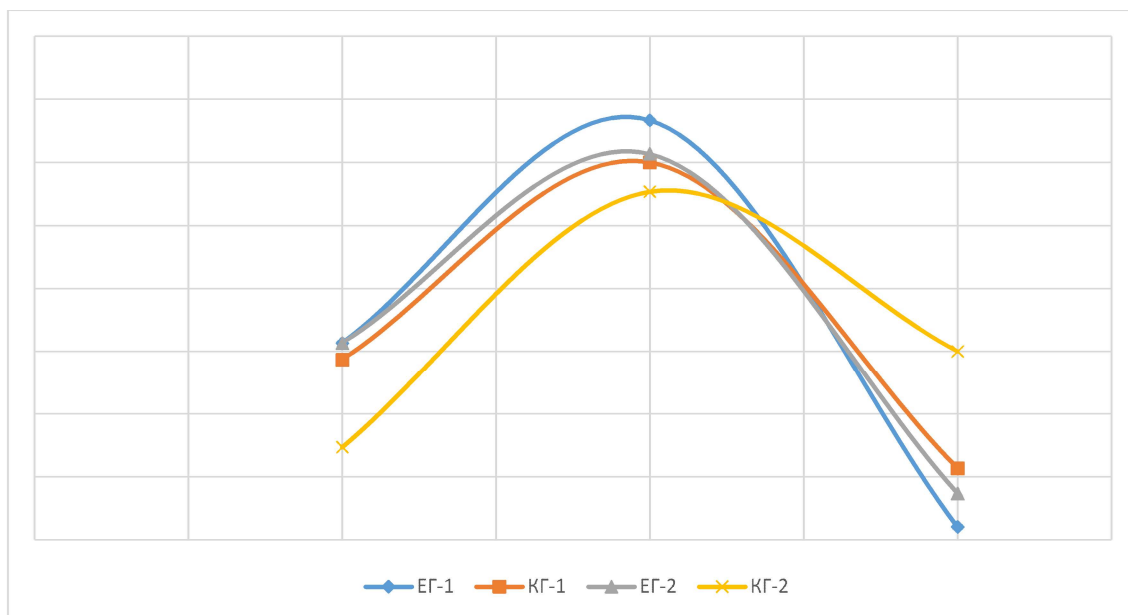

Рис. 9. Порівняння сформованості професійних знань, умінь і навичок студентів EG-2 і KG-2 після експерименту

Наступним кроком ми отримали результати, які показали рівень когнітивного компонента професійно-педагогічної компетентності студентів за знаннєвим критерієм (подано в табл. 3). Основою когнітивного компоненту професійно-педагогічної компетентності є система знань та розвинуті пізнавальні процеси (відчуття, сприймання, увага, пам'ять, мислення, уява, мовлення), які забезпечують пізнання студентів.

За допомогою тестування ми перевірили сформованість знань та умінь студентів V курсу з професійно-теоретичної підготовки. При цьому в експериментальних групах навчання базувалось на інноваційних технологіях, а в контрольних проходило за традиційною методикою.

Отриманий нами результат показав, що в EG-1 пороговий рівень зменшився (із 10 % до 2 %), натомість зріс відсоток студентів із високим

Рис. 10. Порівняння сформованості професійних знань, умінь і навичок студентів EG-1 і KG-1 та EG-2 і KG-2 після експерименту

**ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ ЩОДО ФОРМУВАННЯ
МОТИВАЦІЙНОГО ТА КОГНІТИВНОГО КОМПОНЕНТІВ**

рівнем обізнаності (з 16,67 % до 31,33 %). В КГ-1 – пороговий рівень тут знизився майже в чотири рази, з 40,33 % до 11,33 %, та зріс відсоток студентів із високим рівнем обізнаності (з 3 % до 28,67 %).

Такий результат ми отримали завдяки організації педагогічного процесу, який враховував: культуротворчу позицію студентів; розвиток у студентів художньо-естетичних знань, які впливали на зміст художньо-педагогічної діяльності; організацію творчої діяльності студентів, яка регулює загальнохудожні знання і самостійну творчу діяльність студентів в галузі сприйняття, аналізу та інтерпретації художніх творів; сприяли спілкуванню студентів із засобами мистецтва, використовуючи засоби масової інформації, спеціальну літературу, зразки готових виробів, альбоми; влаштовуючи зустрічі з майстрами народного мистецтва, що благодійно впливає на формування естетичних інтересів майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін, а й стимулює та виховує їх як особистостей.

Перевіряючи рівень когнітивного компонента професійно-педагогічної компетентності студентів ЗВО педагогічного профілю за знаннєвим критерієм, ми з'ясували, що знання студентів (зокрема, про художнє мистецтво як продукт культуротворчості, а також про психолого-педагогічні засади професійно-художньої освіти) зросли досить суттєво. В ЕГ-2 впав відсоток студентів, які продемонстрували пороговий рівень (із 73,33 % до 7,34 %), та зріс відсоток студентів із високим рівнем обізнаності (з 1,33 % до 31,33 %). Певні позитивні зрушення відбулися і в КГ-2, зокрема частка порогового рівня тут знизилася вдвічі, з 66,67 % до 30 %, зріс відсоток студентів із високим рівнем обізнаності (з 4,67 % до 14,67 %), але це в два рази менше порівняно з ЕГ-2. Тобто студенти КГ-2 менш уважно ставилися до виконання творчих професійних завдань і використання креативних ідей.

Порівнюючи отримані дані рівня когнітивного компонента професійно-педагогічної компетентності студентів ЗВО педагогічного та художнього профілю за знаннєвим критерієм, ми прийшли до висновку, що в художніх ЗВО завдяки спілкуванню з творами мистецтва через краєзнавчі музеї, виставки художніх творів, зустрічі з митцями, сильніше реалізується безпосередній зв'язок особистості з суспільством, відбувається пряме засвоєння його художніх норм, вимог, оцінок. Це приводить до певних якісних змін в художньо-педагогічній свідомості, дає притік нової цінної інформації яка є поштовхом внутрішнього

розвитку особистості. Завдяки проведенню бесід, дискусій, організації сприйняття художніх творів із зображенням джерел мистецтва відбувається розвиток художньої спостережливості, художнього бачення, зорової пам'яті і накопичення професійно-художніх знань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Колісник-Гуменюк Ю.І. Теоретико-методологічні засади модернізації професійно-педагогічної освіти: наук. метод. розробка. Львів, 2018. 38 с.

2. Колісник-Гуменюк Ю.І. Використання сучасних мультимедійних технологій навчання у закладах художнього профілю. Prague (Czech Republic), 26-27th of September 2014. *Publishing Center of the International Scientific Association "Science & Genesis"*, Copenhagen, 2014. V. 3. P. 181–185.

3. Колісник-Гуменюк Ю.І. Застосування інноваційних технологій у професійній підготовці фахівців художнього профілю. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції "Актуальні питання сучасної науки": Зб. наук. праць*. Бережани, 2017. Вип. 1. С. 125–130.

4. Колісник-Гуменюк Ю. Теоретичні та методичні засади професійно-педагогічної підготовки викладачів професійно-художніх дисциплін у вищих навчальних закладах. *Молодь і ринок*. 2016. № 7. С. 19–27.

5. Рогов Е. И. Настольная книга практического психолога в 2 ч. Часть 2. *Работа психолога со взрослыми. Коррекционные приемы и упражнения: практич. пособие*. Москва, 2012. 507 с.

REFERENCES

1. Kolisnyk-Humeniuk, Yu.I. (2018). *Teoretyko-metodolohichni zasady modernizatsii profesiino-pedahohichnoi osvity* [Theoretical and methodological foundations of the modernization of vocational and pedagogical education: Scient. method. textbook]. Lviv, 38 p. [in Ukrainian].

2. Kolisnyk-Humeniuk, Yu.I. (2014). *Vykorystannia suchasnykh multymediinykh tekhnolohii navchannia u zakladakh khudozhnoho profilii* [Use of modern multimedia technologies of education in the institutions of art profile]. Prague (Czech Republic), 26-27th of September 2014. Publishing Center of the International Scientific Association "Science & Genesis", Copenhagen, Vol. 3, pp. 181–185. [in Ukrainian].

3. Kolisnyk-Humeniuk, Yu.I. (2017). *Zastosuvannia innovatsiinykh tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi fakhivtsiv khudozhnoho profilii* [Application of innovative technologies in professional training of

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА РІВНІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ “СВІТОВІ МОДЕЛІ ТА СТАНДАРТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ”**

specialists of art profile]. *Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii “Aktualni pytannia suchasnoi nauky”*: Zb. nauk. Prats – Proceedings of Ukrainian scientific-practical Internet conference “Actual questions of modern science”: Coll. Of Scient. works. (pp. 125–130). Berezhany, Issue. 1. [in Ukrainian].

4. Kolisnyk-Humeniuk, Yu. (2016). Teoretychni ta metodychni zasady profesiino-pedahohichnoi pidhotovky vykladachiv profesiino-khudozhnikh dystsyplin u vyshchikh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological foundations of

professional and pedagogical training of teachers of professional and artistic disciplines in higher educational establishments]. *Youth and market*. No. 7, pp. 19–27. [in Ukrainian].

5. Rogov, Ye.I. (2012). *Nastolnaya kniga prakticheskogo psikhologa v 2 ch. Chast' 2. Rabota psikhologa so vzroslymi. Korrektsionniye priyemy i uprazhneniya: prakticheskoye posobiye* [Handbook of the Practical Psychologist in 2 parts. Part 2. The work of a psychologist with adults. Corrective techniques and exercises: practical guide]. Moscow, 507 p. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 02.09.2019

УДК 378:364.48

DOI:

Юлія Грач, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Хмельницького національного університету

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА РІВНІ ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “СВІТОВІ МОДЕЛІ ТА СТАНДАРТИ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ”**

У статті висвітлюються проблеми компетентнісного підходу в системі вищої освіти. Автор проводить аналіз професійних компетенцій на рівні вивчення навчальної дисципліни “Світові моделі та стандарти підготовки фахівців соціальної сфери”. Автор аналізує зміст понять “компетентності” та “компетенції”. Проводиться аналіз особистої, соціальної та навчальної компетентності у контексті Рамкової програми оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя. Автор проводить аналіз змісту дефініцій “компетентність” та “компетенція” у науково-практичному ракурсі. Дається характеристика поняття “науково-дослідницької компетентності”.

Ключові слова: компетентність; компетенція; особиста компетентність; соціальна компетентність; навчальна компетентність.

Лит. 5.

Juliya Hrach, Ph.D.(Pedagogy), Associate Professor of the Social Work and Social Pedagogy Department
Khmelnytskyi National University

**ACTIVITIES RELATED TO PROFESSIONAL COMPETENCE ON THE BASIS OF
THE INITIAL PRINCIPLE OF “SOCIAL MODELS AND STANDARDS OF
PREPARATION OF SOCIAL SPHERE SPECIALISTS”**

The article highlights the problems of the competence approach in the higher education system. The author analyzes the conceptual issues of studying the peculiarities of training specialists in the social sphere in different countries of the world in the framework of studying the masters specialty “Social work” of the discipline “World models and standards of specialists in the social sphere training”. The article defines the purpose and objectives of the discipline “World models and standards of specialists in the social sphere training”. The author analyzes the content of the concept “competence”. The author focuses on integrational changes in education in a global context. The article analyzes competences and competencies in accordance with the Framework Program for Updated Key Competences for Lifelong Learning, established by the European Parliament and the Council of the European Union on 17 January 2018. The author analyzes personal, social and educational competences, characterizes basic knowledge, skills and attitudes in accordance with this competence. The article analyzes the content of the definition “competence” in the scientific and practical perspective. The article describes the concept “scientific research competence”. The author defines the content of professional competences on the basis of the discipline “World models and standards of specialists in the social sphere training”. The article focuses on the integration of theoretical knowledge and practical experience of training social specialists in the process of developing methodological recommendations for the implementation of such experience in the system of training of relevant specialists in